Het blad van/voor muziekliefhebbers

8 maart 2013 | nr. 295

mania klassiek

LUISTERTRIP:

René Jacobs

PERGOLESI - SEPTEM VERBA A CHRISTO

OPEN HUIS

za 23.03 | 11:00 - 16:00
www.muziektheater.nl

OPERA & BALLET · EEN KIJKJE ACHTER DE SCHERMEN

TOEGANG GRATIS

het muziektheater
the amsterdam
music theatre

Instrumentaal

BACH – SEI SOLO, SONATAS & PARTITAS FOR VIOLIN

Christine Busch (barokviool)

PHI – LPH008 (2cd) [3061640]

Christine Busch is concertmeester van Collegium Vocale Gent. Ze nam voor het label van Philippe Herrewege de zes sonates en partita's voor viool solo van Johann Sebastian Bach op. Een groot werk, een van Bachs sleutelwerken binnen zijn instrumentale composities. Busch speelt op een instrument uit de 18e eeuw. Ze laat de muziek nooit zwaar klinken, maar transparant en helder. De Chaconne speelt ze meesterlijk. Een groot werk, uitgevoerd door een groot violiste! (SMvE)

BEETHOVEN/LISZT – SYMPHONIES NOS. 7&1

Yury Martynov (piano)

Zig-Zag – ZZT317 [3061777]

Voor Liszt bood de piano dezelfde uitdrukkingsmogelijkheden als een compleet symfonieorkest en als geen ander bewees hij dat in zijn fantasieën, bewerkingen en transcripties. In de transcripties blijft Liszt dichtbij de originele partituur, zoals te horen is op dit album, het tweede met Beethoven-transcripties van de Russische pianist Yury Martynov voor Zig-Zag. Hij bespeelt een Erard-piano uit 1837, gerestaureerd in Nederland. En dat is niet de enige link met ons land: het album werd opgenomen in de kerk van de Doopsgezinde Gemeente in Haarlem. Martynov realiseert een prachtige klank vol nuances, zoals overduidelijk te horen is in het allegretto van de zevende symfonie. (HDr)

BEETHOVEN – COMPLETE PIANO SONATAS VOL.3

Gracois Frédéric Guy (piano)

Zig-Zag – ZZT318 (3cd) [3036149]

Voor Naïve nam de Franse pianist Gracois Frédéric Guy de vijf pianoconcerten van Beethoven op, voor Zig-Zag de complete pianosonates. Op dit derde en laatste deel de eerste en laatste sonates, en net als op de eerste delen kiest Guy voor een stormachtige benadering, live opgenomen in Metz. Zijn techniek staat niet ter discussie en wat zijn cyclus onderscheidt

LUISTER TRIP

PERGOLESI – SEPTEM VERBA A CHRISTO

Solisten, Akademie für Alte Musik, René Jacobs

Harmonia Mundi – HMC902155 [3040898]

In verschillende bibliotheken liggen partituren van het oratorium Septem verba a Christo in cruce moriente prolata (de zeven woorden van de stervende Christus aan het kruis) met de aantekening Sig Pergolese. De jonge musicoloog Reinhard Fehling, die zelf twee partituren opspoorde, concludeerde in 2009 dat deze partituren uit één bron afkomstig zijn. Het werk kan worden toegeschreven aan Giovanni Battista Pergolesi (1710-1736), die tussen 1730 tot aan zijn vroege dood hieraan heeft gewerkt. Uitgever Breitkopf zond de partituur naar oude muziek specialist René Jacobs – die dit nieuw ontdekte werk graag wilde uitvoeren. Tijdens het Beaune Festival in juli 2012 ging Septem verba a Christo in première en volgde deze eerste opname. Dit werk is niet te vergelijken met het beroemde Stabat Mater, maar past uitstekend in de Napolitaanse traditie, waarbij solisten in liturgische werken veeleisende zangpartijen krijgen toebedeeld. Een boeiend en leerzaam document – met een toelichting van René Jacobs en de uitgever – voor de Passietijd. (WZ)

POUR PASSER LA MÉLANCHOLIE

Andreas Staier (klavecimbel)

Harmonia Mundi – HMC902143 [3045094]

Velen kennen Andreas Staier als begeleider van tenor Christoph Prégardien en ook zijn solo-opnames worden alom geroemd. Zo prijkte zijn interpretatie van Beethovens Diabelli Variaties vorig jaar in menig eindejaarslijstje. Daar bespeelt hij een fortepiano, maar misschien nog wel indrukwekkender is zijn spel op de klavecimbel. Dat liet hij al horen in Bachs Goldberg Variaties en zeker op dit album met werken van barokcomponisten Froberger, D'Anglebert, Fischer, Couperin, Clérambault en Muffat met als centrale thema melancholie. Staier bespeelt een Frans klavecimbel uit de zeventiende eeuw, dat aan het begin van deze eeuw liefdevol gerestaureerd werd. Staier weet feilloos een warme en resonerende klank te koppelen aan een ongekende virtuositeit, waarbij opvalt hoe vloeiend zelfs de meest complexe passages vol versieringen onder zijn vingers klinken. Eenmaal luisteren naar de passacaglia uit Fischers suite in D-mineur zal iedereen voor dit album winnen. (HDr)

GINASTERA/DVORAK/SHOSTAKOVICH – STRIJKKWARTETTEN

Simón Bolívar String Quartet

Deutsche Grammophone – 479 0429 [3047261]

Dit debuutalbum van het jonge Simon Bolívar String Quartet (gelinkt aan het gelijknamige orkest) bevat een boeiend Amerika-Europa programma. Het album begint met het eerste strijkkwartet van Ginastera, die hierin het ritme van de Argentijnse volksmuziek laat doorklinken. Dvorak werd bij zijn aankomst in Amerika zo geraakt door nieuwe ritmes, dat hij dit twaalfde strijkkwartet aan Amerika opdroeg. Het achtste strijkkwartet van Shostakovich is een van de meest dramatische werken van de vorige eeuw. Het SBSQ weet precies de beklemmende sfeer te raken die de componist voelde toen hij het verwoeste Dresden aanschouwde. Een talentvol kwartet dat de wereld gaat veroveren! (WZ)

MAHLER – SYMPHONIE 9

Los Angeles Philharmonic, Gustavo Dudamel

Deutsche Grammophon – 479 0924 [3046391]

Na zijn tweede winterseizoen bij de Metropolitan Opera in New York en verblijf in Parijs en Wenen keert Gustav Mahler terug naar de stilte van Alt-Schluderbach om aan de negende symfonie te beginnen. Hij is bang dat net als bij Beethoven, Schubert, Bruckner en Dvorak dit zijn laatste symfonie zal worden en in het laatste deel van deze mystieke symfonie laat Mahler er geen twijfel over bestaan dat dit zijn laatste tonen kunnen zijn. De tonen – die Mahler nooit heeft gehoord – worden door Gustavo Dudamel en de Los Angeles Philharmonic geraffineerd en expressief uitgevoerd. Het is de eerste opname van het Venezolaanse wonderkind met dit orkest, waarvan hij sinds 2009 vaste dirigent is. (WZ)

van vele andere, zijn de risico's die hij durft te nemen. Zijn Beethoven is nergens voorspelbaar, vliegt soms (in de tweede sonate) uit de bocht, maar is juist daardoor overtuigend. Met name de laatste twee sonates benemen de luisteraar de adem en zijn wars van alle conventies. (HDr)

BRAHMS – STRING QUARTET NO. 3

Quatuor Ysaÿe, Isabel Charisius (viola) & Valentin Erben (cello)

Ysaÿe Records – YR09 [3024400]

Het Franse Quator Ysaÿe heeft sinds haar oprichting in 1984 aan het Parijse conservatorium vele prijzen gewonnen. Om volledige artistieke vrijheid en controle over de eigen opnamen te krijgen, richtte het kwartet een eigen label op. De releases van dit label kenmerken zich door een uitmuntende geluidskwaliteit, mooie vormgeving en zeer gedetailleerde informatie over de opgenomen werken. Dat is ook nu weer het geval met een trefzekere uitvoering van Brahms' derde strijkkwartet en Schoenbergs Verklärte Nacht, met hulp van Isabel Charisius en Valentin Erben. Vorig jaar maakte Quatuor Ysaÿe bekend in januari 2014 definitief te stoppen, maar hopelijk volgen dit jaar nog meer releases als deze. (HDr)

BRUCKNER – SYMPHONY NO. 3 IN D MINOR 'WAGNER SYMPHONY'

Netherlands Radio Philharmonic Orchestra, Jaap van Zweden

Challenge Classics – CC72551 [3056423]

Weerstand tegen veranderingen is iets van alle tijden. Anton Bruckner ondervond veel weerstand om zijn werk uitgevoerd te krijgen. Dat bracht Bruckner ertoe om telkens zijn werken te herzien en vele versies na te laten. Eind negentiende eeuw is de muziekliefhebber nog niet klaar om complexe orkestwerken te horen, waarbij de componist met het orkest muziekkathedralen bouwt. Jaap van Zweden kan samen met het Radio Filharmonisch Orkest uitstekend met deze derde symfonie – die aan Wagner werd opgedragen – uit de voeten. Voor deze opname is gekozen voor de Zweiter Fassung uit 1877, wat leidt tot een indrukwekkend klankbeeld en een magistrale ongecompliceerde uitvoering. (WZ)

BRAHMS/SCHUMANN – STRINGS ATTACHED

Arno Piters (klarinet), Members of the Royal Concertgebouw Orchestra

Challenge Classics – CC 72572 [3056426]

In een bijzonder helder en boeiend (Nederlandstalig) betoog legt Geert van Keulen uit dat het van oudsher normaal is dat muziek werd bewerkt. Van Keulen had eerder voor Hein Wiedijk de eerste klarinetsonate van Brahms bewerkt. Voor dit album heeft hij ook de tweede sonate alsmede de Fantasiestücke van Schumann bewerkt. Oorspronkelijk waren het werken voor klavier en klarinet, nu zijn het werken voor klarinet en strijkkwart, - kwintet en -sextet, waarbij zoveel mogelijk de klarinetpartij onveranderd blijft. Arno Piters maakt er met de leden van het Koninklijk Concertgebouw een geweldig album van, waarbij de klarinet prachtig mengt met de strijkers. (WZ)

BRITTEN – ORCHESTRAL WORKS (BRITTEN CENTENARY EDITION)

Diverse uitvoerenden

EMI Classics – 978 1602 (8cd) [3038366]

Hoewel niet te ontkennen valt dat Brittens faam zeker buiten Engeland vooral berust op zijn opera's en vocale werken, componeerde hij ook een groot aantal orkestwerken. In dit Britten-jaar heeft EMI ze vrijwel allemaal verzameld op deze fraaie acht cd's tellende box. Van zeer bekend (The young person's guide to the orchestra, het viool- en pianoconcert) tot relatief obscuur (An American ouverture, Russian funeral). De orkestsuites uit Peter Grimes en Gloriana nemen een bijzondere plaats in en ook het complete ballet The prince of the Pogodas is hier terug te vinden. Dit alles in louter topopnamen met onder andere Simon Rattle, Sir Neville Mariner en Richard Hickox. (HDr)

BUXTEHUDE/BACH/TRISTANO – LONG WALK

Francesco Tristano (piano)

Deutsche Grammophone – 476 5145 [3034428]

De Luxemburgse pianist en componist Francesco Tristano Schlimé (1981) is een veelzijdig musicus. Hij is niet alleen barokspecialist, maar speelt ook eigentijdse muziek op piano en klarinet. Hij componeert muziek in beide stijlen, waarbij de eigentijdse muziek wordt voorzien van een fikse dosis elektronica. Dit album is gebaseerd op de voettocht die de twintigjarige Bach

in 1705 ondernam om naar de muziek van Buxtehude te luisteren. Centraal staat Aria La Capricciosa van Buxtehude. De 32 variaties zijn gebaseerd op het volkswijsje Kraut und Rübern. Vele jaren later zal Bach eenzelfde meesterwerk componeren. Tenslotte vermengt Tristano zijn eigen composities met de oude meesters. (WZ)

DUSSEK/BEETHOVEN/MENDELSSOHN – TRANSITIONS

Olga Pashchenko (pianoforte)

Fuga Libre – FUG598 [3041185]

De componisten op dit album stonden op de scheidslijn van de klassieke en de romantische periode. Maar eigenlijk was er geen scheidslijn, het was een overgangsperiode. Pashchenko koos de werken zorgvuldig uit en speelt ze op historische instrumenten, pianofortes uit het begin van de 19e eeuw. Haar thema is het zoeken naar balans tussen de twee stijlen. En die vindt ze in de combinatie van de vrije vleugels van de romantiek en het objectieve van de klassieke stijl. Pashchenko won terecht al vele prijzen met haar fantastische spel. Ook dit project is haar goed gelukt, ze overtuigt wederom! (SMvE)

ELLINGTON – BLACK, BROWN AND BEIGE

Buffalo Philharmonic Orchestra, JoAnn Falletta

Naxos – 8.559737 [3051002]

De scheidslijn waar jazzmuziek ophoudt en moderne muziek begint (of andersom) is moeilijk aan te geven. Edward Kennedy 'Duke' Ellington componeerde jazzmuziek, muziek voor grote ensembles en voor het theater. Op deze cd een weergave van deze drie invalshoeken in diverse orkestraties. Soms knalt de jazz eruit met swingende blazers, dan weer de ernst van een filharmonisch orkest en balletmuziek wordt afgewisseld met spirituals. De afsluiting is een arrangement van Ellington van het nummer Take the A-train. So let's play jazz! (PS)

GERHARD – COMPLETE STRING QUARTETS

Arditti Quartet

Aeon – AECD1225 [3051564]

Voor Aeon begeeft het Arditti Quartet zich buiten de gangbare paden. Vorig jaar al met veel succes met de strijkkwartetten van Harrison Birtwistle, nu met die van Roberto Gerhard (1896-1970). Gerhard was de enige Spaanse leerling van Schoenberg, en diens invloed is zeker hoorbaar in de opening van het tweede strijkkwartet (1962), maar Gerhard geeft op een zeer gestileerde wijze ook zijn Catalaanse wortels een plaats. Erg fraai is ook de chaconne voor soloviool uit 1959, waarin avant-garde en traditie samenkomen. (HDr)

JANACEK – PIANO WORKS

Helena Basilova (piano)

Quintone – Q12003 [3041238]

Met name de vroege dood van zijn dochter is de oorzaak van de depressieve toon van veel van Leos Janaceks muziek uit de eerste jaren van de twintigste eeuw. De stukken op dit album stammen uit de periode 1900-1912 en vormen onmiskenbaar zijn voornaamste aanspraak op betekenis en originaliteit. Muziek die op bijna 'impressionistische' wijze je voorstellingsvermogen probeert te prikkelen, zoals in de dramatische vierdelige cyclus In the Mist. Nog een mooi voorbeeld is They shattered like swallows. Met deze expressieve klanktaal weet de in Rusland geboren maar in ons land opgegroeide Helena Basilova wel raad. Mooi album! (JJ)

LES ANNÉES FOLLES

Jean Wiéner (piano), Clément Doucet (piano)

EMI Classics – 725 7032 (4cd) [3045825]

Dat 'klassieke muziek' niet altijd gepaard hoeft te gaan met een loden ernst, bewezen Jean Wiéner en Clément Doucet aan het begin van de vorige eeuw. Samen vormden zij het beroemdste pianoduo van hun tijd, waarbij spelplezier, virtuositeit en humor centraal stonden. Van ragtime en charleston naar Satie, van blues naar een duizelingwekkende potpourri van operathema's van Wagner – Wiéner en Doucet draaiden hun handen er niet voor om. Hoewel de opnamen uit de jaren twintig en dertig stammen en daardoor niet zo helder klinken als we nu gewoon zijn, een zeer vermakelijke uitgave, vier propvolle schijven lang. (HDr)

LLOBET – COMPLETE GUITAR MUSIC

Giulio Tampalini (gitaar)

Brilliant Classics – 94335 [3038121]

Dit album presenteert de complete gitaarwerken van de Spaanse componist Miguel Llobet (1878-1938). De muziek van Llobet moeten worden gezien in het licht

MENDELSSOHN - SYMPHONY NO. 2 'LOBGESANG'

Solisten, Consensus Vocalis, The Netherlands Symphony Orchestra, Jan Willem de Vriend

Challenge Classics - CC72543 [3046553]

Na zijn zeer succesvolle Beethoven-cyclus richten Jan Willem de Vriend en het Nederlands Symfonie Orkest zich op de vijf symfonieën van Mendelssohn. Begonnen wordt met de minst gespeelde: de tweede met als bijnaam 'Lobgesang', door Mendelssohn zelf een cantate-symfonie genoemd. Door de lengte, de solisten en de grote koorpartij werd de symfonie al snel vergeleken met Beethovens negende, en die vergelijking viel in het nadeel van Mendselssohn uit. Toch is het werk zeer de moeite waard stelt De Vriend en deze opname levert daarvoor overtuigend bewijs, niet in de laatste plaats door de bijdrages van sopranen Judith van Wanroij en Machteld Baumans. (HDr)

SCHUBERT – PIANO SONATA 16+21

Maria Joao Pires (piano)

Deutsche Grammophon – 477 8107 [2835835]

Maria Joao Pires (Lissabon, 1944) is één van de iconen van Deutsche Grammophon, die al 24 jaar exclusief voor dit label talloze albums met muziek van Bach, Beethoven, Brahms, Chopion en Schumann heeft opgenomen. Nog nooit eerder heeft zij de zelden gespeelde zestiende sonate (D 845, 1825) van Schubert opgenomen. Dit meesterlijk gespeelde werk combineert Pires met Schuberts laatste ofwel Sonate 21 (D 960, 1828). In de voor haar zo kenmerkende persoonlijke stijl – met een uitstekend gevoel voor de tempi – brengt zij met deze twee sonates een ode aan Schubert, die meer is dan alleen een liederencomponist. (WZ)

SPHERES

Daniel Hope (viool), Deutsches Kammerochester Berlin, Simon Halsey

Deutsche Grammophone – 479 9571 [3050991]

Na thematische albums over barokmuziek en Joseph Joachim, wijdt Daniel Hope een album aan het universum dat hem van jongs af aan fascineerde. In een mooie collage met werken van Pärt, Glass, Chopin, Bach en jonge componisten als Alex Baranowski en Gabriel Prokofiev komt Hope tot een inspirerende mix van barok, romantische en hedendaagse muziek. De werken zijn waar nodig bewerkt voor viool en ensemble, hier en daar klinkt een koor zoals in het Benedictus van Jenkins. Een prachtig inspirerend album dat met name de jongere luisteraars zal aanspreken. Bijzonder is de samenwerking met Max Richter en Ludovico Einaudi. Van beiden is werk op dit album opgenomen, terwijl Hope meewerkt aan hun albums die nu ook uitkomen. Muziek van alle tijden die je even van hier en nu losmaakt. (WZ)

van een tragisch leven, dat na een glorieuze periode in de hoogste artistieke kringen van Parijs eindigde in depressie en somberheid veroorzaakt door de Spaanse Burgeroorlog. Deze magnifieke cd opent met Leonesa gevolgd door een dertiental Catalaanse volksliedjes met elk hun eigen karakter. Absoluut hoogtepunt zijn de Variaties op een thema van Sor, wat om veel virtuositeit vraagt. Die is in goede handen van de Italiaanse gitarist Giulio Tampalini. Hij levert een voortreffelijke prestatie. (JJ)

LUTOSLAWSKI – THE SYMPHONIES

Los Angeles Philharmonic Orchestra, Esa-Pekka Salonen

Sony Classical – 88765 440832 (2cd) [3040299]

Dit jaar is het honderd jaar geleden dat een van belangrijkste Poolse componisten van de twintigste eeuw werd geboren: Witold Lutoslawski (1913-1994). Aanleiding voor het Los Angeles Philharmonic om deze mooie dubbel-cd met de vier symfonieën uit te brengen. De eerste schreef hij tussen 1941 en 1947, de vierde tussen 1988 en 1992; de symfonieën omvatten dus zijn hele muzikale leven. De vierde symfonie beleefde de première bij het Los Angeles Philharmonic en een jaar voor zijn overlijden schreef hij speciaal voor dit orkest ook een fanfare. Het orkest en dirigent Esa-Pekka Salonen hebben dus een bijzondere band met de componist en dat vertaalt zich in uitstekende opnamen. (HDr)

SONATAS FLAMENCAS DE DOMENICO SCARLATTI

Flamenco Barroco

Eelco Haak [3060961]

Flamenco zoals wij die nu kennen bestond nog niet in de tijd van Domenico Scarlatti (1685-1757), maar uit nauwkeurig onderzoek valt wel af te leiden dat ongeveer een vijfde van de ruim vijfhonderd sonates van Scarlatti dezelfde Spaanse invloeden hebben als waaruit flamenco uit zou groeien. Dat inspireerde Eelco Haak om een aantal sonates te bewerken voor strijkers- en flamenco ensemble en het resultaat verkent nieuwe paden tussen klassiek en wereldmuziek. Intrigerend. (HDr)

THE SOUND OF PABLO CASALS

Pablo Casals (cello), diverse uitvoerenden

EMI Classics – 978 0032 (4cd) [3038364]

Pablo Casals (1876-1973) is een Catalaanse cellist en wordt beschouwd als de beste cellist van de vroege twintigste eeuw. Beroemd ondermeer om zijn prachtig timbre in zijn spel. Zijn als tiener ontdekte en tussen 1933 en 1936 gemaakte opnames van Bachs cellosuites zijn het bekendst. Naast Bachs cellosuites nummer 1, 5 en 6 horen wij Casals ongeëvenaarde interpretaties van de celloconcerten van Elgar en Dvovak en een verscheidenheid aan kamermuziek, zoals het Piano Trio nummer 7 ('Erlkönig'). Dit alles in een verbluffend goede geluidkwaliteit. Een waarachtig historisch document ter nagedachtenis aan een uitzonderlijk mens! (JJ)

VILLA-LOBOS – MELODIA SENTIMENTAL

Krzysztof Meisinger (guitaar), Academy of St. Martin in the Fields, Jose Maria Florencio

Fuga Libre – FUG599 [3061854]

Drie verschillende sferen op een cd met muziek van de Braziliaanse componist Heitor Villa-Lobos. Het begint met vijf keer een eerbetoon in preludevorm voor solo gitaar. De Poolse gitarist Krzystof Meisinger neemt je mee in de ziel van de Braziliaanse muziek. Villa Lobos heeft veel van de inheemse muziek van zijn land laten weerklinken in zijn werken. Dit is ook goed te horen in het levendige gitaarconcert. Het laatste stuk is ook de titel van de cd: Melodia sentimental, in een arrangement voor viool, gitaar en orkest, met Andrew Haveron op viool. (PS)

VITALI – CIACONNA

Stéphanie de Failly (violin) Clematis

Ricercar – RIC326 [3051503]

De Chaconne van Tomaso Antonio Vitali is beroemd bij violisten, maar niet bij het overige publiek. Het Belgische ensemble Clematis eert de Chaconne op dit album. Met composities van Tomaso Antonio en zijn vader Giovanni Battista Vitali omlijsten ze het werk. De stukken van vader en zoon zijn voor solo viool en viool met begeleiding van percussie of basso continuo en klinken heel afwisselend: vrolijke dansjes en veel diminutiewerken. De Failly speelt op een viool van Maggini uit 1620 en heeft een zuivere, elegante toon. Een mooi eerbetoon aan de Vitali's! (SMvE)

WEINBERG – SYMPHONY NO. 8 'POLISH FLOWERS'

Warsaw Philharmonic Orchestra, Warsaw Philharmonic Choir, Antoni Wit

Naxos – 8.572873 [3051003]

Mieczyslaw Weinberg (ook wel Vainberg of Vaynberg) was een Russische componist van Pools-Joodse origine. Van de 22 symfonieën die hij schreef is deze cd de wereldpremièreopname van de achtste. Het is de derde uitgave van werk van Weinberg binnen een jaar op dit label . De symfonie heeft de titel Poolse Bloemen. De teksten die Weinberg gebruikte zijn van de dichter Julian Tuwin, die 'het kommerlijke verleden en de onheilspellende toekomst van Polen' beschrijft . Helaas ontbreken de teksten bij de uitgave, maar de drie solisten en het koor leveren uitstekende kwaliteit. (PS)

Vocaal

BACH – MESSE EN SI MINEUR BWV232

Solisten, La Capella Reial de Catalunya & Le Concert des Nations, Jordi Savall

Alia Vox – AVDVD9896 (2cd+2dvd) [3053451]

Dit album is Jordi Savalls eerste opname van een vocaal werk van Bach. Van de Hohe maakt Savall een groots document. Naast een uitstekende cd-opname bevat het album de volledige registratie van het concert dat in een Abby nabij Narbonne werd gegeven en een Franse waarin wordt toegelicht hoe Savall naar de Lutherse Bach kijkt. Het resultaat is een karaktervolle uitvoering met uitstekende jonge zangers. Er zijn vele mooie opnamen van dit werk, maar voor de liefhebber is elke nieuwe opname – zoals deze – een belevenis. (WZ)

BOTTESINI – MESSA DA REQUIEM

Solisten, Joyful Company of Singers & London Philharmonic Orchestra, Thomas Martin

Naxos – 8.572994 [3051004]

Ten onrechte is de muziek van Bottesini enigszins in de vergeethoek terechtgekomen. In de 19e eeuw was hij een wereldberoemde contrabasspeler en dirigent. Hij liet een breed oeuvre na met opera's, kamermuziek en geestelijke werken, waaronder het Messa da Requiem. Een werk geschreven in 1877 voor zijn broer Luigi. Het werk heeft de vorm van een katholieke mis en heeft grote dramatische kracht, vergelijkbaar met de requiems van Mozart, Cherubini en Verdi. Fraaie uitvoering onder Thomas Martin. (PS)

LISZT – VIA CRUCIS

Jean-Claude Pennetier (piano), Vox Clamantis, Jaan-Eik Tulve

Mirare – MIR167 [3054884]

Van de late werken van Liszt is Via Crucis het verbazingwekkendst. Aan de ene kant verkent Liszt de grenzen van de tonaliteit, aan de andere toont hij de invloed van Bach, Gregoriaanse gezangen en Luther. De koorpartij wordt ingehouden gezongen door Vox Clamantis, omgeven door subtiel spel van pianist Jean-Claude Pennetier. Via Crucis wordt aangevuld met andere religieuze stukken van Liszt: Weinen, Klagen, Sorgen, Dragen, een fraai Pater Noster en twee koorwerken. Mirare heeft daarbij een buitengewoon transparant klankbeeld gerealiseerd, wat deze muziek zeer ten goede komt. (HDr)

COSTELEY – SPIRITUAL AND LOVE SONGS

Ludus Modalis, Bruno Boterf

Ramée – RAM1301 [3061641]

Dit album bevat zowel spirituele als amoureuze liederen van Guillaume Costeley, die leefde van ongeveer 1530 tot 1606. Costeley – die zijn functie als organist combineerde met die van hofcomponist van Charles IX, wordt gezien als een van de toonaangevende componisten van de late Renaissance, waarbij hij de contrapunctie van zijn Vlaamse voorgangers niet verloochende. Het ensemble Ludus Modalis brengt vier- en vijfstemmige weken zoals Prise de Havre en het expressieve Grosse Garce noire et tendre. Een mooi album rondom een van de onbekende meesters uit de eind zestiende eeuw. (WZ)

ELLY AMELING 80 JAAR

Elly Ameling (sopraan), Rudolf Jansen (piano), Norman Shetler (piano), Dalton Baldwin (piano)

Omnium – GW 13001 (5cd) [3064488]

In februari werd Elly Ameling 80, die op 29 januari 1996 afscheid van haar publiek nam. Na bijna twintig jaar is er nog altijd veel belangstelling voor Elly Ameling, die een belangrijke bijdrage aan de liedzangkunst heeft geleverd. Dit unieke doosje bevat opnamen van Brahms, Berg, Schubert, Schumann, Wolf alsmede van Berlioz, Ravel, Poulenc, tussen 1967 en 1990 door de omroepen gemaakt. Zij wordt begeleid door diverse pianisten waaronder Rudolf Jansen. Ook zijn een aantal orkestliederen opgenomen zoals Ravels Shéhérade. (WZ)

SELLE – GEISTLICHE CONCERTLEIN

Ensemble Metamorfosi, Monika Mandelartz

Christophorus – CHR77362 [3054180]

Ensemble Metarmorfosi speelt de eerste composities van de jonge Thomas Selle. Selle schreef ze tijdens de dertigjarige oorlog. De wereldlijke en kerkelijke liederen hebben teksten van zijn eigen hand en die teksten zijn vaak dromerig en verlangend naar een andere wereld. Uit de teksten blijkt dat Selle niet alleen componist, maar ook filosoof en dichter was. Metarmorfosi onder leiding van Monika Manderartz voert de liederen zeer levendig uit. Manderartz deed jarenlang onderzoek naar de werken van Selle en levert met dit album een zeer gedegen resultaat. Het is een prachtig overzicht van de veelzijdige kunstenaar Selle. (SMvE)

ICON – THE GREAT LIEDER RECORDINGS

Brigitte Fassbaender (mezzosopraan), diverse uitvoerenden

EMI Classics – 682 9682 (8cd) [3038356]

De titel van dit acht cd's tellende doosje is enigszins merkwaardig, want op de laatste twee cd's vinden we operaopnames, waaronder de (gereconstrueerde) derde akte van Alban Bergs Lulu naast onder andere Gluck, Strauss, Rossini en Verdi. Terecht natuurlijk dat ook deze kant van Fassbaender hier vertegenwoordigd is, want zij behoort tot de beste mezzo's van de tweede helft van de twintigste eeuw. Het liedrepertoire vormt evenwel de overhand, met ruime aandacht voor Schumann, Wolf, Mahler en natuurlijk Schubert. Haar vertolking van de Winterreise toont dat ook de (lagere) vrouwenstem zeer geschikt voor deze liederencyclus. (HDr)

LES MISÉRABLES – SOUNDTRACK

Hugh Jackman, Russell Crowe, Anne Hathaway, Cast, Orkest

Polydor – 372 4585 [3042023]

Bij de viering van het 25-jarig jubileum van de Engelse versie van Les Misérables ontstond het plan om deze succesvolle musical te verfilmen. Direct werd duidelijk dat de theaterversie zou worden omgebouwd naar een aangepaste versie voor de film. Het is technisch mogelijk om live de zang van de acteurs te registreren. Dit betekent dat Hugh Jackman, Russell Crowe, Anne Hathaway en rest van de cast tijdens de opnamen live zingen. Het resultaat is een mooie film die inmiddels haar eerste prijzen heeft ontvangen zoals drie Golden Globes, acht Oscarnominaties en drie Oscars waaronder een Oscar voor Anne Hathaway voor de beste vrouwelijke bijrol. De soundtrack heeft haar eigen dynamiek gekregen, waarbij de luisteraar kan genieten van klassiekers als I Dreamed A Dream, One Day More en Stars. (WZ)

SCHUBERT – ERLKÖNIG

Matthias Goerne (bariton), Andreas Haefliger (piano)

Harmonia Mundi – HMC902141 [3035929]

Op het zevende deel (van wat een elfdelige serie moet worden) van zijn Schubert-opnames, laat bariton Matthias Goerne wederom horen waarom hij tot de beste Schubert-vertolkers van onze tijd gerekend wordt.

Dat doet hij niet zozeer door louter technisch perfecte en mooie vertolkingen, maar vooral doordat hij risico's durft te nemen en in zijn interpretaties de extremen niet schuwt. Goerne verhult de duistere laatromantische spanning niet, maar zet die juist extra aan, terwijl in de verstilde momenten als in Abendröte Goerne een bijna religieuze natuurervaring verklankt, daarbij geholpen door het voortreffelijke spel van pianist Andreas Heafliger. Wederom een indrukwekkend album. (HDr)

Opera

CHERUBINI – MÉDÉE

Nadja Michael, Kurt Streit, Les Talens Lyriques, Christophe Rousset

BelAir Classique – BAC076 (2DVD) [3009908]

Het verhaal van de moeder die uit wraakzucht haar zoontjes om het leven brengt, vormt de basis voor vele toneelstukken en operabewerkingen. Luigi Cherubini's (1760-1842) Médée is vooral bekend door de uitvoeringen met Maria Callas in de titelrol. Regisseur Krzystof Warlikowski ziet in deze spraakmakende Munt-productie Médée niet als een klassieke tragedie, maar als een verhaal dat nog altijd actueel is – zo ziet Medea eruit als Amy Winehouse – en paste de gesproken dialogen aan. Hoewel Cherubini ook voor Jason prachtige muziek schreef, zijn het de vier grote soloscènes van Medea die de opera domineren. Nadja Michael overtuigt volkomen in de titelrol, zeker met hulp van het uitmuntend spelende Les Talens Lyriques. In een van kleinere rollen (Néris) schittert Christianne Stotijn. (HDr)

THE VERY BEST OF NICOLAI GEDDA

Nicolai Gedda (tenor), diverse uitvoerenden

EmI Classics – 416 4972 (2cd) [3047441]

De in 1925 in Stockholm geboren tenor Nicolai Gedda wordt vaak omschreven als de meest opgenomen tenor in de geschiedenis. Dat is lastig te verifiëren, maar zeker is dat hij ruim tweehonderd plaatopnames heeft gemaakt. Opera's, liederen, religieuze werken – Gedda zong ze allemaal en daaruit een selectie maken is bijna niet te doen. Op deze dubbelaar louter hoogtepunten uit zijn imposante carrière, van Pourquoi me réveiller (Werther, Massenet) tot In fernem Land (Lohengrin, Wagner) en uiteraard veel Verdi en Mozart. Ook het lichtere repertoire is vertegenwoordigd middels Léhar, Johann Strauss en Offenbach. Een prima introductie. (HDr)

HASSE – DIDONE ABBANDONATA

Theresa Holzhauser, Flavio Ferri-Benedetti, Hofkapelle München, Michael Hofstetter

Naxos – 8.660323–25 (3cd) [3051001]

Er zijn maar weinig componisten die tijdens hun leven zo beroemd waren als Johann Adolph Hasse (1699-1783). Hij werkte in Napels, Venetië en Dresden en geldt als een belangrijke inspiratiebron voor Gluck en Mozart. Tussen 1720 en 1760 was hij met afstand de populairste operacomponist in Italië en Duitsland en schreef ieder jaar een of meerdere opera's. Hasse werkte samen met Pietro Metastasio, keizerlijk hofdichter te Wenen. Metastasio was de onbetwiste 'kampioen' van de opera seria en het duo Metastasio-Hasse was ook verantwoordelijk voor La Clemenzo di Tito. Na zijn dood raakte Hasse vrijwel meteen in de vergetelheid en werd zijn muziek als ouderwets afgedaan. Zijn rol in de ontwikkeling van de opera seria is echter cruciaal. Een van Hasses beste opera's is Didone abbandonata, waarin het tragische lot van Dido centraal staat. Deze live-opname met uitstekende solisten sprankelt en is een absolute aanrader, zeker voor wie van Händel en Mozart houdt. (HDr)

Eigentijds

ALBINI – MUSICA CICLICA

Quartetto Indaco, Le Cameriste Ambrosiane, Dario Garegnani

Brilliant Classics – 9294 [3038116]

Giovanni Albini (1982) heeft naast zijn studie compositieleer en klassiek gitaar academische graden in de wiskunde behaald. Deze mathematische benadering komt bijvoorbeeld tot uiting in Una teoria della Prossimità waarin het strijkorkest verrast met boeiende toegankelijke structuren. In Estatica voor gitaar is de compositie rondom één toon geconcentreerd. Dit album met composities van de afgelopen zes jaar bevat een fraai dubbelconcert voor viool, gitaarduo en strijkorkest, een indrukwekkende Corale voor cello solo en drie strijkkwartetten. Er is nog veel moois van deze jonge Italiaan te verwachten, die talentvolle musici van zijn generatie laat schitteren in zijn composities. (WZ)

DUTILLEUX – CORRESPONDANCES

Orchestre Philharmonique de Radio France, Barbara Hannigan (sopraan), Anssi Karttunen (cello), Esa-Pekka Salonen

Deutsche Grammophon – 479 1180 [3046392]

Deze maand vierde Henri Dutilleux zijn zevenennegentigste verjaardag. Een mooie reden voor dirigent Esa-Pekka Salonen om de Franse componist te eren met een indrukwekkend album met naast twee befaamde werken een cd-première. Het vijfdelige celloconcert Tout un monde lointain schreef Dutilleux in 1970 voor Mstislav Rostropovich en behoort tot de belangrijkste celloconcerten van de twintigste eeuw. Vijftig jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog ontstond misschien wel zijn aangrijpendste werk: The shadows of time, opgedragen aan Anne Frank en alle onschuldige kinderen van de wereld. Strijkers domineren dit orkestwerk, wederom in vijf delen, met in het middendeel ijle zanglijnen voor drie kinderstemmen. Uit 2003 stamt Correspondances voor sopraan en orkest, waarbij brieven van Van Gogh en Rilke de basis vormen. Dutilleux schreef het voor Dawn Upshaw en Simon Rattle. Op deze allereerste opname van het werk zingt specialiste Barbara Hannigan. Het Franse radio-orkest kent al deze werken van binnen en buiten, waardoor dit album nu al een van de belangrijkste van 2013 genoemd kan worden. (HDr)

TEN HOLT – HOMMAGE/BAGATELLEN

Simeon ten Holt (piano)

Etcetera – KTC 1467 (boekje) [3056463]

Na zijn studie bij Honnegger en Milhaud keerde Simeon ten Holt terug naar Bergen, waar in 1954 zijn eerste echte muziekwerk ontstond: de Bagatellen. In dit werk komt de door Ten Holt ontwikkelde diagonaalgedachte voor het eerst tot uiting. Daarna schreef hij talloze werken en werkte hij verder aan zijn persoonlijke stijl wat uitmondde in de befaamde Canto Ostinato. Van de pianist Ten Holt is alleen deze opname van zijn Bagatellen uit de jaren zeventig bewaard gebleven. De opname zonder nummer 18 (daarover was Ten Holt niet tevreden) is in een bijzondere uitgave gestoken, met foto's van Ten Holt en persoonlijke hommages van ondermeer musici die met hem hebben gewerkt. Een prachtig document voor de liefhebbers van Simeon ten Holt. (WZ)